

ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸ਼੍ਰੀ ਚੇਤਨ ਦਾਸ ਦੀਵਾਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਪੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਣਤਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ, ਹਿਸਾਰ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਸ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(21) ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ।

(22) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਬਲਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ. ਜੇ.

M/S ਭਗਤ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1972 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 3069

24 ਮਾਰਚ 1975

ਪੰਜਾਬ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਕਟ ((11914 ਦਾ 1 ਓ)— ਧਾਰਾ 336(ਜੀ), 440 ਏ ਅਤੇ 880- ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) - ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 19(1) (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) - ਧਾਰਾ 36(ਜੀ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਧਾਰਾ 40 ਅਤੇ 80—ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 19(1) (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ—ਧਾਰਾ 36(ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ—ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ — ਕੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ

M/s. Bhagat Singh v. The State of Punjab, etc. (Tuli, J.)

ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ—ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਜ਼ਬਤ—ਕੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਹੈ — ਲਾਇਸੈਂਸੀ—ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 40 ਅਤੇ 80 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 36 (ਸੀ) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 19 (1) (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੀ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 36(ਸੀ) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸਵਾਲ. - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ (1) (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਨੂੰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਕਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ (ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 40 ਵੀ ਧਾਰਾ 14, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। (1) (f) ਅਤੇ (ਜੀ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 80 ਸਿਰਫ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਕੰਪਾਊਂਡਿੰਗ ਫੀਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੁਝ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ। ਟੀ ਹੈਟ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੰਪਾਊਂਡ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੰਪਾਊਂਡ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਜਾਂ ਪਰਮਿਟ-ਧਾਰਕਾਂ ਜਾਂ ਪਾਸ-ਹੋਲਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਜੋ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੀ 1 ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ। ਪਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ, ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਧੀਨ

M/s. Bhagat Singh v. The State of Punjab, etc. (Tuli, J.)

ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹੀ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਜਾਂ ਅਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ **36(c)** ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ **40** ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਐਕਟ ਦਾ 80 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 14 ਅਤੇ 19 (1) (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੬)

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 (ਸੀ)) ਈ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 (ਸੀ)) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਾਬ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। - ਸੁਣਨ ਦੀ ਤਾਲਮੇਲ. ਜੇਕਰ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੂਤ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਫਾਲਟਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ - ਅੰਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ - ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ. ਸੁਣਵਾਈ ਨਿਰਪੱਖ, ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਦਲੀਲਾਂ, ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਕੱਲੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਸਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ. ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ.

(ਪਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। "ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ" ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸੈਲ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਮਿੰਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ

ਹੈ। ਅਥਾਰਟੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਇਰਾਦਾ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਲਾਇਸੈਂਸ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਫੀਸ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਜ਼ਬਤ ਸਵੈਚਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 40 ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧੂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(ਪਗਾ ਪ)

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ, 8 ਫਰਵਰੀ, 1973 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ . ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, - ਮਿਤੀ 24 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਾਰਚ, 1975, ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ:

- (1) ਕੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਆਬਕਾਰੀ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- (2) ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਜ਼ਬਤ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ?
- (3) ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 40 ਅਤੇ 80 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 36(c) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਉਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 19(l)(f) ਅਤੇ (g) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ?

226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 2 ਮਿਤੀ 6 ਜੁਲਾਈ, 1972 ਅਤੇ 7 ਅਗਸਤ, 1972 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬੀ ਅਤੇ 'ਡੀ' ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ।

ਐਸ.ਸੀ ਸਿੱਬਲ, ਅਤੇ ਆਰ.ਐਨ. ਨਰੂਲਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਨ।

ਆਈ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਰੈਸਪੋਂਡੈਂਟਸ ਲਈ।

M/s. Bhagat Singh v. The State of Punjab, etc. (Tuli, J.)

ਆਰਡਰ ਕਰੋ

ਤੁਲੀ, ਜੇ.—ਇਹ ਚਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (ਨੰਬਰ 2980, 3069, 3565 ਅਤੇ 4004 ਆਫ 1972) ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀ.ਸੀ ਪੀਡਿਟ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ. ਵਿੱਲੋ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। 8 ਫਰਵਰੀ, 1973 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ: -

- (1) ਕੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਆਬਕਾਰੀ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- (2) ਕੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਵੈਚਲਿਤ ਜ਼ਬਤ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ?
- (3) ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 40 ਅਤੇ 80 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 36 (ਸੀ) ਉਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 14 ਅਤੇ 19 (1) (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ?

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਬੈਂਚ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਨਿਆਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1914 ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਅਤੇ 80 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 36 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤਿ ਸੀ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ **14** ਅਤੇ **19 (1) (f)** ਅਤੇ **(ਜੀ)** ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ **11** ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਓਰਲਰੀਹੀਅਰਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸਪਾਰਕ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ **5** ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ¹, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਕੋਡਬੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਸਟ੍ਰੈਟ ਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯਮ *ਐਂਡੀ ਅਲਟਰਮ, ਪਾਰਟਮ ਹੈ*, ਯਾਨੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣੇ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਏ ਕੇ ਕ੍ਰੈਪਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (1)* ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

ਉਹੀ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ* ਬਨਾਮ ਜੇ.ਐਨ. ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ **(2)** ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ **7** ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ - ਕੁਦਰਤੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂ। ਪਰ, ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ। ਕੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

M/s. Bhagat Singh v. The State of Punjab, etc. (Tuli, J.)

ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਲਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ."

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਬੈਂਚ ਮੈਸ. ਮੁਲਖ ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਫਰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਉਪ ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ-ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਿਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

".... ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਨਿਲਾਮੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਕਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਬੋਲੀ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਡਿਫਾਲਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਜਾਂ ਸੰਸਕਰਣ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਆਦੇਸ਼. ਉਸਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ

(3) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1972) 2 ਪੀ.ਬੀ. & Hr. 161.

ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਬੋਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋਲ ਕੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਸੇਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜੀਆਂ ਡਿਫਾਲਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰੇ।"

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਧਾਰਾ (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, (d) ਜਾਂ (e) ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਕ ਇਸ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਫੀਸ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 37 em ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਧਾਰਾ (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ), (ਡੀ) ਜਾਂ (ਈ) ਅਧੀਨ ਸੈੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 36, ਉਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ), (ਡੀ) ਜਾਂ (ਈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਾਧੂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੈ।, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ; ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੂਰਗਾਮੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ। ਜੇਕਰ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ, ਜੇ ਸਬੂਤ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਭਾਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, 1972 ਦੇ CW 3069 ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ

M/s. Bhagat Singh v. The State of Punjab, etc. (Tuli, J.)

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਾਲ 1972-73 ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਿਛਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ M/s ਸੀ। ਤਿਲਕ ਚੰਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾ ਵਿਕਣ ਵਾਲੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1972 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਮੈਸ. ਤਿਲਕ ਚੰਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਨੇ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1972 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਟਾਕ ਸੌਂਪਿਆ, ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਤਿਲਕ ਚੰਦ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਤਿਲਕ ਚੰਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਉਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਵਿਸਕੀ ਦੇ 15 ਪਿੰਟਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਸਕੀ ਦੇ ਕੁੱਲ ਪਿੰਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 148 ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਹਾਇਕ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 11 ਮਈ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। 1972, ਰਾਤ 9.45 ਵਜੇ, ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ: -

“ਸਟਾਕ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ 12 ਕਵਾਟਰ ਅਤੇ 19 ਪਿੰਟ ਵਿਸਕੀ ਅਤੇ ਜਿੰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 14 ਕਵਾਟਰ ਅਤੇ 11 ਪਿੰਟ ਵਿਸਕੀ ਅਤੇ ਜਿੰਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 26 ਕਵਾਟਰ ਅਤੇ 30 ਪਿੰਟ ਵਿਸਕੀ ਅਤੇ ਜਿੰਨ ਵਾਧੂ ਪਾਏ ਗਏ। ਰਮ ਦੇ 42 ਪਿੰਟ ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਏ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਮ ਦੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਪਿੰਟ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਹੀ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਸਟਾਕ 3 ਪਿੰਟਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਹੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਵਿਸਕੀ ਦੇ 12 ਪਿੰਟ ਪਿਛਲੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਏ ਗਏ 15 ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 148 ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੁੱਲ 145 ਪਿੰਟ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 5 ਨੂੰ 8 ਦੁਆਰਾ ਓਵਰਰਾਈਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਤੋਂ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਵਿਸਕੀ ਦੇ 15 ਪਿੰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਕਰਨਲ ਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਤਿਲਕ ਚੰਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਵਿਸਕੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪਿੰਟਸ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੀ ਕੋਈ ਓਵਰਰਾਈਟਿੰਗ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦਰਸਾਉਣ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਸੀ।

ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀ। **10,000** ਉਸ ਨੇ ਰੁਪਏ ਵੀ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ **7,000**. ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ **1** ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਾ ਦੱਸ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਲੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਜੁਬਾਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ — *ਅੱਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ* — ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੁਣਵਾਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਤੇ ਠੋਸ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਸੁਣਵਾਈ ਨਿਰਪੱਖ, ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਦਲੀਲਾਂ, ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਕੱਲੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਸਹੀ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਜੁਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **36** ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: **1** ਦਾ ਉੱਤਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਸਵਾਲ ਨੰ: **2** ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦਾ : ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ "ਉੱਥੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕੀਤੀ ਗਈ" ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜੇਕਰ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ ਨੇ ਫੀਸ ਲੈਣ ਯੋਗ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ **34** ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਲਿਕਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੂਲਜ਼, 1956 ਦਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 27-ਏ(2), ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕੀਤੀ ਗਈ" ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ "ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਵਾਕ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

"ਧਾਰਕ ਰਿਫੰਡ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਫੀਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਾਰਕ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਈਡਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ "ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ" ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਰਾਬ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੂਲਜ਼, 1956 ਦੇ ਨਿਯਮ 27-ਏ (ਐਲ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨਿਯਮ 27-ਏ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਯੋਗ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਥਾਰਟੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ - ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਹੈ ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ED ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਫੀਸ ਕਿਉਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲਾਇਸੈਂਸ? ਇਸਦੀ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ - ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਾਧੂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। \

(6) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਅਤੇ 80 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 36(ਸੀ) ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਅੰਤਮ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 19 (1) (f) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 36(ਸੀ) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸਵਾਲ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ) (f) ਅਤੇ (ਜੀ) ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ

ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਨੂੰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਕਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਪੱਖੀ - ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਰਧ ਨਿਆਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਿਆਇਕ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 36 (ਸੀ) ਨੂੰ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਾਈਡ ਲਾਈਨਾਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 40 ਨੂੰ - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 19(1) (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 80 ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ t6 ਦੇ ਧਾਰਕ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੰਪਾਊਂਡਿੰਗ ਫੀਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੁਝ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੰਪਾਊਂਡ ਜਾਂ ਕੰਪਾਊਂਡ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੰਪਾਊਂਡ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਚ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਜਾਂ ਪਰਮਿਟ ਧਾਰਕਾਂ ਜਾਂ ਪਾਸ-ਹੋਲਡਰਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਪੰਨਾਲਾਲ ਬਿਜਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ: -

“ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ * ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉੱਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਹੀ ਕੇਸ ਕੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

(4) **1957 SCR 233.**

ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਦੂਜੇ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ ਹਨ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ

ਕੁਸ਼ਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕੋਂਦਰੀ ਮਾਲ ਬੋਰਡ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਐਟਰੀ ਬੁਟਸ ਸਾਂਝੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਉਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਐਕਸ'। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਵਾਈ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤਰ 'X' ਜਾਂ ਖੇਤਰ 'Yr' ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕੋਂਦਰੀ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਖਾਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਲਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ. ਅਜਿਹਾ ਵਿਵੇਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਕੇਸ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ। ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ

ਵਰਗ ਦੇ ਇੱਕੋ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਇਲਾਜ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਮੂਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਕੋਂਦਰੀ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਵਰਗੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਹੈ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਵੇਕ ਅਜਿਹੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਵੀਡੀ ਮਾਤਜੋਕ ਡੱਬੇ ਬਨਾਮ ਐਚ. ਐਸ. ਭਾਰੀ (5))। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ

M/s. Bhagat Singh v. The State of Punjab, etc. (Tuli, J.)

ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨਗੇ। ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਊਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੁਸਲਿਆਰ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਵੈਂਕਿਤਾਚਲਮ ਪੇਟੀ (7), ਆਮਦਨ ਕਰ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ "ਬੁਰੀ ਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ" ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ - ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਿਵਹਾਰ (ਵੀਡ ਗਲਫ, ਕੋਲੋਰਾਡੋ, ਆਦਿ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਅਣਜਾਣ ਅਤੇ ਅਣਜਾਣ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਬਲਯੂਐਚ ਐਲਿਸ (8) ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਗਲਤ ਅਮਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪੀੜਤ ਧਿਰਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ (ਵੀਡੀ ਦੀਨਬੰਦੂ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਜਾਦੂਮੋਨੀ

- (5) (1955) 2 SCR 925.
- (6) (1905) 310-199 US 552; 50 ਐਲ.ਐੱਡ. 305.
- (7) (1955) 2 ਐਸਸੀਆਰ 1196.
- (8) (1897) 165 US 150; 41 ਐਲ.ਐੱਡ. 666.

ਮੰਗਰਾਜ (9)। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕੁਝ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਤਰਕ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਜੋ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ। ਪਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਪਾਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਖਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਸਬਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਹੀਂ। ਹੋਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਸੇਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹੀ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਜਾਂ ਅਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਡਿਸਟਿਲਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬਰੂਅਰੀਆਂ ਕੋਲ ਵੀ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਬੰਧਤ ਡਿਸਟਿਲਰੀ ਜਾਂ ਬਰੂਅਰੀ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਅਸੁਵਿਧਾ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 80 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਅਸੁਵਿਧਾ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ, ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਅਤੇ 80 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 36 (ਸੀ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 19 (1) (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(7) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਹੁਣ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣਗੇ।

ਢਿੱਲੋਂ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

(9) (1955) 1 SCR 140.

(2) ਏਆਈਆਰ 1971 ਐਸਸੀ 40.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ

M/s. Bhagat Singh v. The State of Punjab, etc. (Tuli, J.)

ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ